

Diákjogi problémák és a gyermekjóléti szolgálatok közötti kapcsolat

Madár Csaba

2008.05.11. szociális munkás és szociálpolitikus
gyermekvédelmi szakértő

1

Diákjogok és a gyermeki jogok összefonódása

- Az ENSZ a Gyermekek Jogairól szóló Egyezményét a Magyar Köztársaság képviselője aláírta és az Országgyűlés az 1991. évi LXIV. Törvénybe hirdette ki.
- Az Egyezmény elfogadása utáni kodifikációs munka eredményeként jelent meg a Közoktatásról szóló törvényben is az átdolgozott tanulói jogok és köteleességek rész,
- Valamint ennek szellemében készült el az új Gyermekvédelmi rendszer működését szabályozó 1997. évi XXXI. tv. is.
- Sok más jogszabály-módosítás alapja volt a gyermeki jogi egyezményre való hivatkozás.

2008.05.11.

2

Részlet a Gyvt. gyermeki jogokról szóló részből

- 6. § (1) A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.
- (2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.
- (3) A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.

2008.05.11.

3

- (5) A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kegyetlen, embertelen, megalázó testi fenyegetésnek, büntetésnek vagy bánásmódnak.
- (5) A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kegyetlen, embertelen, megalázó testi fenyegetésnek, büntetésnek vagy bánásmódnak.

2008.05.11.

4

Áttekintés

- Veszélyeztetettség: olyan - magatartás mulasztás vagy körülmény következtében kialakult - állapot, amely a gyermek testi, értelmi, vagy érzelmi és erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

2008.05.11.

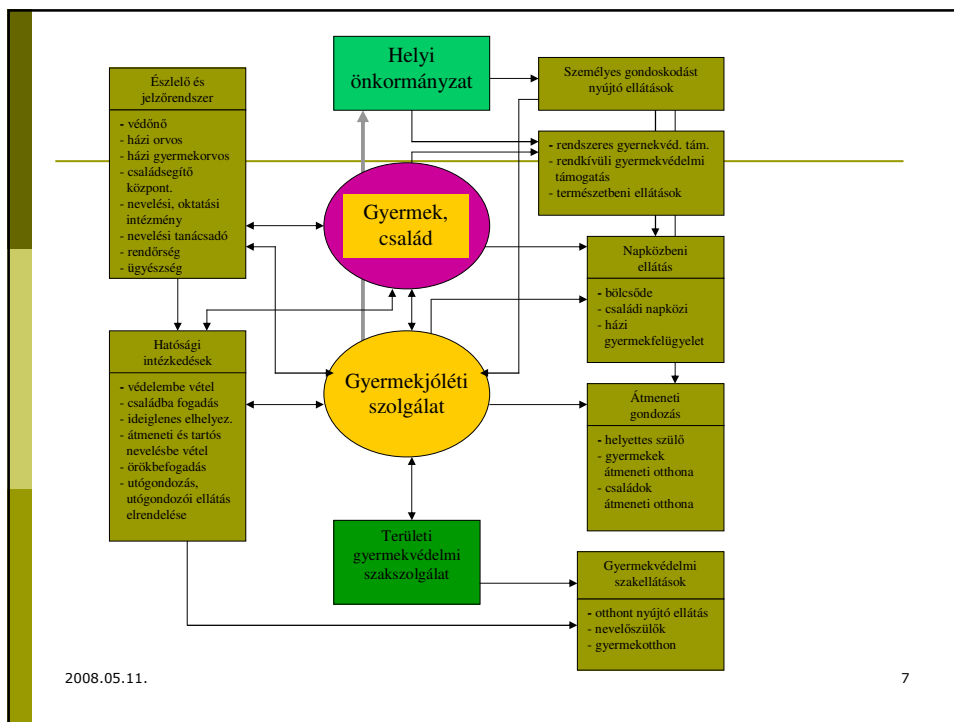
5

Statisztikai mutatók

- Jegyzői Gyámhatóság által védelembe vettek száma 2005. évben
 - 18.813 fő országosan, 1.108 fő Budapesten.Okok tekintetében:
 - 4.656 fő környezeti okok miatt
 - 9.605 fő szülőnek felróható ok miatt
 - 4.552 fő esetén a gyermeknek felróható ok miatt9.005 családból 6.910 családot a gondozta a GYJSZ.
12.630 gyermek esetén a gyermekjóléti szolgálat jelzésére vették védelembe a gyermekeket

2008.05.11.

6

Iskola gyermekvédelmi funkciói

- ❑ Az iskolai gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásának megszervezésért az iskola igazgatója felelős.
- ❑ A gyermekvédelmi feladatok, az egészségfejlesztési stratégia az óvodai és iskolai nevelési program része.
- ❑ Információ nyújtás a tanulók, szülők és pedagógusok részére a szolgáltatásokról, és a szolgáltatókról.
- ❑ Jelzés alapján problémafeltárás készítése. („pedagógiai eszközökkel megoldható vagy nem?”)
- ❑ Jelzés, kezdeményezés, együttműködés a veszélyeztetettség megszüntetésében.

2008.05.11.

8

A gyermekjóléti Szolgálatokkal való kapcsolatfelvétel módjai

- Önkéntesen felkeresi a gyermek a Szolgálatot,
- A szülő felkeresi a gyermekjóléti szolgálatot egyedül vagy gyermekével,
- Az észlelő és jelzőrendszer tagjai írásban jelzik a problémát,
- Hatósági felkérésre történik a megkeresés

2008.05.11.

9

Veszélyeztetettség gyakori típusai

- Anyagi veszélyeztetettség,
- Elhanyagolás a nevelés és gondozás területén,
- Oktatási, fejlesztési feladatok elhanyagolása,
- A gyermek hátrányos megkülönböztetése, jogsértő oktatási, nevelési döntések,
- Fizikai, érzelmi bántalmazás, válási, kapcsolattartási ügyek,
- Szenvedélybetegség, betegség, bűncselekmény
- Családi konfliktusok, kapcsolati problémák, stb.

2008.05.11.

10

Tanügyi és oktatási ügyekhez való kapcsolódás

- **11/1994 MKM rendelet 23. §** (1) Ha a tanuló - szülőjének a közoktatási törvény 7. §-a (2) bekezdésében szabályozott választása alapján - tankötelezettségének magántanulónaként tesz eleget, az erről való bejelentést követő három napon belül az iskola igazgatója beszerzi a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes gyermekjóléti szolgálat véleményét, annak eldöntésére, hátrányos-e ez a megoldás a tanulónak. A gyermekjóléti szolgálat tizenöt napon belül köteles megküldeni véleményét.

- (5) Ha a tanulót a közoktatási törvény 69. §-ának (2) bekezdése alapján egyéni adottsága vagy sajátos helyzete alapján mentesítették a testnevelés, a művészetek, a technika tantárgyak és egyéb gyakorlati jellegű tantárgyak, foglalkozások tanulása alól, tudásáról nem kell számot adnia. A mentesítés iránti kérelemben meg kell jelölni a kérelem indokát. Ha a mentesítést a sajátos nevelési igényű tanuló testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékoságára, autizmusára, halmozottan fogyatékoságára, vagy a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban való tartós és súlyos akadályozottságára tekintettel kéri, az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság, ha pedig tanulási nehézségre tekintettel kéri, a nevelési tanácsadó szakértői véleményét be kell csatolni.

2008.05.11.

11

□ **218/1999. kormányrendelet 141. §**

(1) Az a szülő vagy törvényes képviselő

- a) aki a szülői felügyelete vagy gyámsága alatt álló gyermeket kellő időben az óvodába, illetve az iskolába nem íratja be,
- b) aki nem biztosítja, hogy a fogyatékosága miatt a tankötelezettség teljesítésére nem képes gyermeke a fejlődését biztosító fejlesztő felkészítésben (képzési kötelezettség teljesítésében) vegyen részt,
- c) akinek a szülői felügyelete vagy gyámsága alatt álló gyermeke ugyanabban az óvodai nevelési évben az iskolai életmódra felkészítő foglalkozásokról, illetőleg ugyanabban a tanévben az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokról igazolatlanul a jogszabályban meghatározott mértékűnél többet mulaszt, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

2008.05.11.

12

Kapcsolatfelvétel menete

- Jelzés megérkezése, a probléma definiálása,
- Azonnali beavatkozás (krízis helyzet) vagy normál menetbe sorolás,
- Helyzetfeltárás, információ gyűjtés,
- Probléma és célállapot definiálása,
- Stratégia végig vitele, szolgáltatások koordinálása,
- Értékelés, elemzés, visszajelzés.

2008.05.11.

13

Szolgáltatási kínálat palettája

- Anyagi veszélyeztetettség (gyermekvédelmi kedvezmény, támogatás, szociális segély, átmeneti segély, természetbeni támogatások, adósságkezelés, stb.)
- Nevelési, kapcsolati, kommunikációs problémák (supportív eszközök, re-szocializációs eszközök, edukatív munka, terápiás tevékenység.)
- Információ nyújtás, tanácsadás, átirányítás.
- Mediáció
- Jelzési és információ nyújtási kötelezettség a hatósági eljárás megindítására.
- Gyermekvédelmi eljárásban, szakértőként, és „ügyfélként” van jelen a GYJSZ.

2008.05.11.

14

Az együtt-működési kapcsolatok

- Információs bázis, szakmai háttér jogi és pedagógiai ügyekben.
- Bejelentés esetén nem szállhat ki az ügymenetből, kötelező információgyűjtés
- Nincsenek alá és fölérendeltségi viszonyban. (kisebb a félelem a megtorlástól)
- A szülő felett is kontrollt gyakorol.
- A Jegyző és Gyámhivatal akinek jelentési kötelezettsége van.
- Támogató - szakmai team, aki segíthet megküzdni a kihívásokkal,

2008.05.11.

15